LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS (ES) 2020/13

(2019. gada 19. decembris),

ar ko groza sarunu norādes sarunām par ekonomisko partnerattiecību nolīgumiem ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm un reģioniem, ciktāl tie ietilpst Savienības kompetencē

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 90. pantu, 100. panta 2. punktu, 207. panta 4. punkta pirmo daļu un 209. pantu saistībā ar 218. panta 3. un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

(1) 2002. gada 17. jūnijā Padome pilnvaroja Komisiju risināt sarunas par ekonomisko partnerattiecību nolīgumiem (EPN) ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm un reģioniem un pieņēma norādes minētajām sarunām.

(2) Ar ĀKK valstīm un reģioniem noslēgtajos EPN ir iekļautas pārskatīšanas klauzulas turpmākai minēto nolīgumu pārskatīšanai nākotnē.

(3) Tirdzniecība visā pasaulē attīstās, tāpēc sarunu norādes ir nepieciešams grozīt, lai precīzāk strukturētu jaunās sarunas, ņemot vērā nesenās Savienības politikas iniciatīvas un prioritātes.

(4) EPN ir daļa no vispārējām attiecībām starp Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un ĀKK valstīm, no otras puses, kā tas noteikts Partnerattiecību nolīgumā starp Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas locekļiem, no vienas puses, un Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no otras puses (Kotonū partnerattiecību nolīgums) ([1]), ar jaunākajiem grozījumiem, un tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams. Saskaņā ar Kotonū partnerattiecību nolīguma 34. panta 1. punktu pušu ekonomiskās un tirdznieciskās sadarbības mērķis ir veicināt ĀKK valstu vienmērīgu un pakāpenisku integrāciju pasaules ekonomikā, pienācīgi ievērojot to politiskās izvēles un attīstības prioritātes, tādējādi veicinot noturīgu attīstību un dodot ieguldījumu nabadzības izskaušanā ĀKK valstīs. Šajā kontekstā EPN var uzskatīt par attīstības instrumentu, kā minēts Kotonū partnerattiecību nolīguma 36. panta 2. punktā. Tādēļ sarunās īpaši būtu jāņem vērā pušu atšķirīgie attīstības līmeņi, kā arī ĀKK valstu konkrētie ekonomiskie, sociālie un vides ierobežojumi un minēto valstu spēja adaptēties liberalizācijas procesam un pielāgot tam savu ekonomiku,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Komisijai adresētās sarunu norādes sarunām par ekonomisko partnerattiecību nolīgumiem ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm un reģioniem, ciktāl tie ietilpst Savienības kompetencē, tiek grozītas atbilstīgi papildinājumā noteiktajam.

2. pants

Sarunas risina, apspriežoties ar ĀKK jautājumu darba grupu. Tirdzniecības politikas komiteja tiek iesaistīta noteiktos ar tirdzniecību saistītos jautājumos.

([1]) OV L 317, 15.12.2000., 3. lpp.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē, 2019. gada 19. decembrī

Padomes vārdā –
Priekšsēdētāja
K. MIKKONEN

PAPILDINĀJUMS

Sarunu norādes sarunām par ekonomisko partnerattiecību nolīgumiem ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm un reģioniem

1. **Preambula**

Papildus vispārējai atsaucei uz Kotonū nolīgumu ([1]) un tā pēctecīgo nolīgumu, tiklīdz tas būs piemērojams, īpaša atsauce, cita starpā, būs uz šādiem jautājumiem:

— pušu apņemšanos veicināt un paātrināt ĀKK valstu ekonomikas, kultūras un sociālo attīstību, lai sekmētu mieru, labklājību, drošību un ilgtspējīgu attīstību, kā arī veicināt stabilu un demokrātisku politisko vidi,

— pušu apņemšanos ievērot cilvēktiesības, tostarp galvenās darba tiesības, demokrātijas principus un tiesiskumu, kas ir ĀKK un ES partnerattiecību svarīgākie elementi, labu pārvaldību, tostarp korupcijas apkarošanu, kas ir ĀKK un ES partnerattiecību pamatelements,

— pušu apņemšanos ievērot starptautiski saskaņotu principu un noteikumu kopumu, kura mērķis ir veicināt savstarpēji atbalstošas attiecības starp tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību, ieskaitot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam (Programma 2030. gadam) un tās ilgtspējīgas attīstības mērķus, starptautiskus darba jomas nolīgumus un standartus, tostarp sekmēt pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem, un starptautiskus klimata nolīgumus, piemēram, Parīzes nolīgumu un ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām,

— pušu apņemšanos koncentrēt šīs partnerattiecības uz mērķi samazināt un izskaust nabadzību atbilstīgi ilgtspējīgas attīstības mērķiem un uz ĀKK valstu pakāpenisku integrāciju pasaules ekonomikā; tādēļ veidot ĀKK un ES ekonomisko un tirdzniecības sadarbību, balstoties uz ĀKK valstīs esošajām reģionālās integrācijas iniciatīvām,

— ĀKK un ES ekonomiskās un tirdzniecības sadarbības mērķi veicināt ĀKK valstu vienmērīgu un pakāpenisku integrāciju pasaules ekonomikā, pienācīgi ņemot vērā to politiskās izvēles un attīstības prioritātes un jo īpaši to nabadzības samazināšanas stratēģijas, tādējādi veicinot šo valstu ilgtspējīgu attīstību un dodot ieguldījumu nabadzības izskaušanā ĀKK valstīs,

— pušu apņemšanos atbalstīt reģionālās integrācijas procesu ĀKK valstu grupā un veicināt reģionālo integrāciju kā galveno instrumentu ĀKK valstu integrācijai pasaules ekonomikā,

— pušu apņemšanos stiprināt sadarbību ekonomikas, tirdzniecības un ieguldījumu jomā un radīt jaunu savstarpējās tirdzniecības un ieguldījumu dinamiku, lai atvieglotu ĀKK valstu pāreju uz liberalizētu globālo ekonomiku, un veicināt privātā sektora attīstību, jo īpaši mikrouzņēmumus un mazos un vidējos uzņēmumus (MMVU),

— pušu apņemšanos ņemt vērā ĀKK valstu un reģionu atšķirīgās vajadzības un atšķirīgo attīstības līmeni,

— pušu apņemšanos pildīt saistības, ko tās uzņēmušās Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO), un sekmēt PTO mērķu sasniegšanu,

— pušu kopīgo mērķi uzlabot sadarbību un vajadzības gadījumā spēju veidošanu visās ar ilgtspējīgu tirdzniecību un ieguldījumiem saistītās jomās un, ievērojot PTO noteikumus un ņemot vērā ĀKK valstu attīstības līmeni un to ekonomiskos, sociālos un vidiskos ierobežojumus, ar kuriem tās saskaras, panākt preču un pakalpojumu tirdzniecības pakāpenisku un abpusēju liberalizāciju,

— pušu apņemšanos nodrošināt, ka Kotonū nolīguma un tā pēctecīgā nolīguma ietvaros veiktie pasākumi, un pasākumi, kas veikti ekonomisko partnerattiecību nolīgumu (EPN) ietvaros, ir savstarpēji pastiprinoši,

([1]) ĀKK un EK partnerattiecību nolīgums, kas grozīts ar 2005. gada 25. jūnijā Luksemburgā parakstīto nolīgumu (OV L 209, 11.8.2005., 27. lpp.) un 2010. gada 22. jūnijā Vagadugu parakstīto nolīgumu (OV L 287, 4.11.2010., 3. lpp).

— tiesībām reglamentēt saimniecisko darbību sabiedrības interesēs saskaņā ar starptautiskajām saistībām, lai sasniegtu leģitīmus publiskās politikas mērķus, tādus kā sabiedrības veselības aizsardzība un veicināšana, sociālie pakalpojumi, sabiedrības izglītošana, drošība, vide, sabiedrības morāle, sociālā vai patērētāju aizsardzība, privātums un datu aizsardzība un kultūras daudzveidības aizsargāšana un veicināšana.

2. **EPN būtība un darbības joma**

Sarunu nolūks ir noslēgt EPN starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm un reģioniem, no otras puses. EPN mērķis ir veicināt ĀKK valstu vienmērīgu un pakāpenisku integrāciju pasaules ekonomikā, pienācīgi ievērojot to politiskās izvēles un attīstības prioritātes, tādējādi veicinot to ilgtspējīgu attīstību un dodot ieguldījumu nabadzības izskaušanā ĀKK valstīs.

Saskaņā ar Kotonū nolīguma 36. panta 1. punkta noteikumiem un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams, sarunu mērķis ir noslēgt un vajadzības gadījumā padziļināt EPN ar ĀKK apakšgrupām, kas, ņemot vērā reģionālās integrācijas procesu ĀKK valstīs, noteiktas saskaņā ar Kotonū nolīguma 37. panta 3. punkta noteikumiem un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

EPN ir paredzēti, lai veicinātu pušu ciešāku ekonomisko integrāciju, pakāpeniski likvidējot tirdzniecības šķēršļus to starpā un pilnīgā atbilstībā PTO noteikumiem veicinot sadarbību visās ar tirdzniecību saistītās jomās.

EPN balstās uz Kotonū nolīguma mērķiem un principiem, jo īpaši tā svarīgākajiem elementiem un pamatelementiem un III daļas II sadaļas noteikumiem, un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams. Sarunās par EPN jo īpaši ņem vērā pušu dažādos attīstības līmeņus, kā arī ĀKK valstu īpašos ekonomiskos, sociālos un vidiskos ierobežojumus un spēju pielāgoties un pielāgot savu ekonomiku liberalizācijas procesam.

3. **Preču tirdzniecība**

3.1. *Mērķis*

EPN mērķis ir atbilstīgi PTO noteikumiem izveidot brīvās tirdzniecības zonas starp pusēm, pamatojoties uz Kotonū nolīguma un tā pēctecīgā nolīguma attīstības mērķiem. Tādēļ jāņem vērā, ka turpmāk minētie tirgus piekļuves nosacījumi būtu pieejami tikai šo EPN kontekstā. Visas turpmākās EPN sarunas par preču tirdzniecību balstās uz jau apspriestu noteikumu *acquis*.

3.2. *Ievedmuitas nodokļi*

— Imports Eiropas Savienībā

EPN balstās uz patlaban paredzētajiem tirgus piekļuves nosacījumiem un turpina pilnveidot tos. Īpaša kārtība turpmākai tarifu atcelšanai tiks noteikta sarunu gaitā, ievērojot ĀKK valstu esošās un potenciālās eksporta intereses un tirdzniecības liberalizācijas pasākumu ietekmi, jo īpaši attiecībā uz reģionālo integrāciju ĀKK valstīs.

— Imports ĀKK valstīs

Sarunās, kuru galvenais mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību ar reģionālās ekonomiskās integrācijas un atbilstīgas politikas palīdzību, tieksies panākt, 1) lai pārejas perioda laikā praktiski visai tirdzniecībai tiktu atcelti muitas nodokļi importam no Eiropas Savienības, 2) to, lai līdz ar EPN piemērošanu tiktu atcelti visi maksājumi, kuriem ir muitas nodokļiem līdzvērtīga iedarbība, un 3) to, lai līdz ar EPN piemērošanu kvantitatīvi ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību tiktu atcelti.

Tarifu atcelšanas grafiks un galīgais ražojumu klāsts, uz kuriem attieksies ĀKK valstu īstenotā tirdzniecības liberalizācija, atspoguļos ekonomiskos, sociālos un vidiskos ierobežojumus, ar kuriem šīs valstis saskaras, kā arī to spēju savas ekonomikas pielāgot liberalizācijas procesam. Tāpēc pārejas periods, kas ir saderīgs ar Kotonū nolīguma, tā pēctecīgā nolīguma mērķiem un PTO noteikumiem, tiks piemērots elastīgi, lai ņemtu vērā attiecīgo ĀKK valstu konkrētos ierobežojumus. Tāds pats elastīgums tiks attiecināts uz ražojumu klāstu un ĀKK valstu liberalizācijas saistību izpildes grafiku/ritmu.

Neatkarīgi no iepriekš minētā ĀKK valstis Eiropas Savienībai jebkurā laikā piešķir režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par vislielākās labvēlības režīmu. Tas neattiecas uz koncesijām, ko ĀKK valstis ir noteikušas citām ĀKK valstīm vai citām jaunattīstības valstīm, kuras nav lielākās tirdzniecības valstis, atbilstīgi reģionālajiem nolīgumiem vai citiem tirdzniecības noteikumiem, kas ir saderīgi ar PTO prasībām.

Ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantu un EPN, kas panākti Kotonū nolīguma un tā pēctecīgā nolīguma, kad tas būs piemērojams, ietvaros, sarunās tiks ņemtas vērā Eiropas Savienības attālāko reģionu īpašās intereses. Šajā sakarā EPN var īpaši paredzēt konkrētus pasākumus, kas atbalsta šo reģionu ražojumus, ar mērķi īstermiņā integrēt tos reģionālajā tirdzniecībā saskaņā ar PTO noteikumu. Ievērojot lēmumu par aizjūras asociāciju ([2]), būtu jāņem vērā arī aizjūras zemju un teritoriju intereses.

ĀKK valstis apņemas automātiski attiecināt uz visām pārējām attiecīgā EPN pusēm vismaz Eiropas Savienībai piešķirto režīmu, vēlams, pirms tirdzniecības liberalizācijas attiecībā uz Eiropas Savienību.

Ja tirdzniecības liberalizācijas rezultātā rodas nopietnas grūtības, ĀKK valstis, apspriežoties ar Eiropas Savienību, var uz laiku apturēt liberalizācijas grafika piemērošanu un, ja vajadzīgs, pilnīgā atbilstībā PTO noteikumiem atkārtoti pārveidot vai pielāgot progresa tempu virzībā uz brīvās tirdzniecības zonas galīgo izveidi.

ĀKK valstu tirdzniecības liberalizācijas plāni un grafiks ir EPN daļa. Tajos iekļauj atbilstošos ražojumu sarakstus, kā arī tarifu atcelšanas grafikus. Sarunu gaitā šie saraksti un grafiki tiks pabeigti.

— Pamatnodokļi

Pamatnodokļi, kuriem jāpiemēro saskaņotie samazinājumi, ir vislielākās labvēlības režīma nodokļi, ko ĀKK valstis faktiski piemēro EPN parakstīšanas dienā. Tie ir noteikti sarakstā, kas pievienots katram EPN.

3.3. *Vispārēji noteikumi*

Eksporta nodokļi. Visus izvedmuitas nodokļus, ko piemēro tirdzniecībā starp pusēm, atceļ saskaņotā termiņā, kas nepārsniedz desmit gadus.

Kvantitatīvi ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību, kurus piemēro eksportam vai importam tirdzniecībā starp pusēm, līdz ar EPN piemērošanu tiek atcelti.

Valsts režīms un fiskālie pasākumi. EPN tiks iekļauts standartnoteikums par valsts režīmu, kas nodrošinās to, ka pušu ražojumi saņem ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kas ir piešķirts valsts izcelsmes līdzīgiem ražojumiem. No EPN piemērošanas brīža tiks izslēgti jebkādi jau esoši diskriminējoši iekšējie fiskālie pasākumi vai prakse.

Nodokļu uzlikšana. EPN būtu jāiekļauj noteikumi par izņēmumu attiecībā uz nodokļu uzlikšanu, kas balstīts uz attiecīgiem PTO nolīgumu pantiem.

Mainīgs ātrums. Ja tas ir saderīgi ar attiecīgo ĀKK reģionu integrācijas mērķiem, EPN paredz mainīgu tirdzniecības liberalizācijas ātrumu, ņemot vērā attiecīgo ĀKK valstu attīstības līmeni un dažādo integrācijas intensitāti, kāda var būt reģionā atbilstīgi reģiona iekšējās integrācijas procesam.

Pārtikas nodrošinājuma klauzula. EPN iekļauj noteikumus, kuru mērķis ir pārtikas nodrošinājuma veicināšana saskaņā ar PTO noteikumiem.

Drošības pasākumi. Drošības pasākumu noteikumus piemēro saskaņā ar attiecīgajiem PTO noteikumiem.

Antidempinga pasākumi. Ja viena no pusēm konstatē, ka tirdzniecībā, ko veic otra puse, notiek kaitējumu radošs dempings vai subsidēšana VVTT noteikumu nozīmē, tā saskaņā ar VVTT/PTO noteikumiem un praksi var veikt attiecīgus pasākumus pret šādu praksi. Šajā sakarā Eiropas Savienība īpaši pievērš uzmanību attiecīgo ĀKK valstu ekonomiskajai un sociālajai situācijai.

([2]) Lēmums Nr. 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju"), OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.

Stāvokļa saglabāšana. Puses vienojas, ka netiks ieviesti jauni nodokļi un netiks palielināti spēkā esošie nodokļi un ka pēc reģionālās grupas un Eiropas Savienības EPN piemērošanas neviena no pusēm neieviesīs jaunus kvantitatīvus ierobežojumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību. Pusēm šis princips būtu jāņem vērā no sarunu sākuma.

Pārredzamība. Abām pusēm būs savstarpēji jāpaziņo savu muitas tarifu saraksts un visi tajā izdarītie turpmākie grozījumi.

Preču klasifikācija. Tirdzniecībā starp pusēm preču klasifikācijai piemēro Harmonizēto sistēmu.

3.4. *Izcelsmes noteikumi, administratīvā sadarbība*

Sarunās par izcelsmes noteikumiem un administratīvo sadarbību ņem vērā jaunākās norises ES izcelsmes noteikumos, kā arī spēkā esošos izcelsmes noteikumus saskaņā ar katru EPN. Šajā sakarā Eiropas Savienība izvērtē visus ĀKK valstu iesniegtos īpašos lūgumus grozīt izcelsmes noteikumus, kuru mērķis ir vienkāršot spēkā esošos noteikumus un uzlabot ĀKK valstu pašreizējo piekļuvi tirgum, ņemot vērā valsts stāvokli un jo īpaši to preferenciālās tirdzniecības attiecību pieredzi un struktūru.

EPN pilnvaros puses veikt attiecīgus pasākumus administratīvās sadarbības trūkuma vai nepareizas pārvaldības gadījumā. Attiecībā uz jautājumu par muitas nodokļu zaudējumiem, kas saistīti ar preferenciālā importa nepareizu pārvaldību, attiecīgus pasākumus varētu noteikt, pamatojoties uz Padomes horizontālu lēmumu.

3.5. *Muitas, tirdzniecības atvieglošanas un krāpšanas apkarošanas pasākumi un finansiālā atbildība*

Sarunu mērķis ir vienkāršot visas ar importu un eksportu saistītās prasības un procedūras, jo īpaši tās, kuras attiecas uz muitas procedūrām, importa licencēšanu, muitas vērtības noteikšanu, tranzīta noteikumiem un pirmsnosūtīšanas inspekciju, ņemot vērā augstākos starptautiskos standartus un saderībā ar PTO tirdzniecības atvieglošanas nolīguma noteikumiem. EPN ietvers protokolu par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās. Tie ietvers arī krāpšanas apkarošanas klauzulu, lai novērstu tarifa preferenču ļaunprātīgu izmantošanu.

4. **Pakalpojumu tirdzniecība, ieguldījumi un digitālā tirdzniecība**

4.1. *Darbības joma*

EPN nodrošinās pakāpenisku un abpusēju pakalpojumu tirdzniecības un ieguldījumu liberalizāciju ar mērķi garantēt tirgus piekļuves iespēju salīdzināmu līmeni, kas atbilst attiecīgajiem PTO noteikumiem, jo īpaši *GATS* V pantam, ņemot vērā attiecīgo ĀKK valstu attīstības līmeni. EPN būtu jāaptver visi pakalpojumu sniegšanas veidi.

Būtu jāsaglabā ES sabiedrisko pakalpojumu augstā kvalitāte saskaņā ar LESD, jo īpaši Protokolu Nr. 26 par sabiedriskiem pakalpojumiem, un ņemot vērā ES saistības šajā jomā, tostarp *GATS*. No šīm sarunām tiek izslēgti pakalpojumi, kurus sniedz, īstenojot valsts varas pilnvaras, kā tas definēts *GATS* I panta 3. punktā. EPN atkārtoti apstiprina pušu tiesības reglamentēt saimniecisko darbību sabiedrības interesēs saskaņā ar starptautiskajām saistībām.

Turklāt EPN būtu jāietver reglamentējošās prasības, kas paredzētas iekšējo šķēršļu risināšanai, tostarp vajadzības gadījumā iekšējā regulējuma jomā. EPN var ietvert arī prasības par izpildes prasībām attiecībā uz ieguldījumiem.

Ņemot vērā aizvien pieaugošo tirdzniecības digitalizāciju un spēcīgās attīstības dimensiju digitālajā tirdzniecībā, sarunu rezultātā būtu jāpanāk noteikumi, kas aptver digitālo tirdzniecību, tostarp pārrobežu datu plūsmas, vienlaikus nedz risinot sarunas par ES personas datu aizsardzības noteikumiem, nedz ietekmējot tos un neskarot ES tiesību aktus. Noteikumiem vajadzētu uzlabot nosacījumus digitālajai tirdzniecībai uzņēmēju un patērētāju interesēs un palielināt mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu (MMVU) līdzdalību, kā arī radīt jaunas iespējas integrējošas un ilgtspējīgas izaugsmes un attīstības veicināšanai. EPN būtu jāparedz atbilstīga elastība, sadarbība un dialogs par regulējuma jautājumiem, ko izraisa digitālā tirdzniecība.

EPN tiks paredzēta audiovizuālo pakalpojumu atsevišķa izskatīšana īpašos nolīgumos par sadarbību kultūras jomā un partnerību starp pusēm. Šādi nolīgumi nodrošinās iespēju Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm, kā arī ĀKK valstīm saglabāt un attīstīt spēju izstrādāt un īstenot savu kultūras un audiovizuālo politiku kultūras daudzveidības saglabāšanai, vienlaikus atzīstot, saglabājot un veicinot ĀKK kultūras vērtības un identitāti, un

sekmēt starpkultūru dialogu, uzlabojot tirgus piekļuves iespējas šo valstu kultūras precēm un pakalpojumiem saskaņā ar Kotonū nolīguma 27. panta noteikumiem un attiecīgo noteikumu tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

Puses vienojas, ka pēc reģionālās grupas un Eiropas Savienības EPN piemērošanas neviena no pusēm neieviesīs jaunus vai diskriminējošākus pasākumus. Pusēm šis princips būtu jāņem vērā no sarunu sākuma.

Liberalizācijas process notiks asimetriski. Saskaņā ar *GATS* noteikumiem, jo īpaši tiem, kas attiecas uz jaunattīstības valstu līdzdalību liberalizācijas nolīgumos, ĀKK valstīm – atkarībā no to attīstības līmeņa gan vispārējā ziņā, gan nozarēs un apakšnozarēs – tiks atļauta zināma elastība.

Attiecībā uz Eiropas Savienību pārejas periodam nebūtu jāpārsniedz 10 gadus.

Attiecībā uz ĀKK pusi – pārejas periods, kas ir saderīgs ar Kotonū nolīguma mērķiem, tā pēctecīgo nolīgumu un PTO noteikumiem, tiks piemērots elastīgi, lai ņemtu vērā attiecīgo ĀKK valstu konkrētos ierobežojumus, bet principā tam nevajadzētu turpināties ilgāk kā 15 gadus.

ĀKK valstis, kas pieder pie EPN, apņemas savstarpēji piemērot vismaz tādu pašu kārtību, kādu tās piemēro Eiropas Savienībai.

EPN atkārtoti apstiprinās saistības, kas attiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz saskaņā ar Kotonū nolīgumu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

4.2. *Praktiski noteikumi*

Sarunas var tikt atliktas, ja to attaisno īpaši ekonomiskie, sociālie un vidiskie ierobežojumi, ar ko saskaras ĀKK valstis. Šādā gadījumā EPN sarunu gaitā puses regulāri izvērtēs situāciju. Tās nodrošina, ka šo sarunu sagatavošanas posms tiek aktīvi izmantots, lai sagatavotos sarunām, jo īpaši, mobilizējot pietiekamu atbalstu pakalpojumu attīstībai saskaņā ar Kotonū nolīguma noteikumiem un jo īpaši tā 41. panta 5. punktu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

5. **Kārtējie maksājumi un kapitāla aprite**

EPN atkārtoti apstiprinās saistības, kuras puses ir uzņēmušās saskaņā ar Kotonū nolīguma II pielikuma 12. pantu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

EPN būtu jācenšas panākt pilnīgu liberalizāciju attiecībā uz kārtējiem maksājumiem un kapitāla apriti, kas saistīta ar darījumiem, uz kuriem attiecas EPN. Tajos būtu jāietver visi aizsardzības un izņēmuma noteikumi (piemēram, par Savienības ekonomisko un monetāro savienību un maksājumu bilanci), kuriem vajadzētu būt saskaņā ar LESD noteikumiem par kapitāla aprites brīvību.

6. **Ar tirdzniecību saistītas jomas**

6.1. *Vispārīgie jautājumi*

Ar EPN tiks vēlreiz apstiprinātas attiecīgās saistības ar tirdzniecību saistītās jomās, kuras puses ir uzņēmušās saskaņā ar Kotonū nolīgumu ([3]) un tā pēctecīgo nolīgumu, jo īpaši attiecībā uz konkurences politiku, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību (tostarp ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm), standartizāciju un sertifikāciju, sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, tirdzniecību un vidi, tirdzniecību un darba standartiem, patērētāju politiku un patērētāju veselības aizsardzību. Šie noteikumi EPN tiks pārskatīti, ņemot vērā daudzpusējo, plurilaterālo un divpusējo tirdzniecības sarunu rezultātus.

6.2. *Konkrētas jomas*

Turklāt uz šādām jomām attiecas turpmāk minētais:

Ieguldījumi. Saskaņā ar mērķi "samazināt un ar laiku izskaust nabadzību atbilstīgi ilgtspējīgas attīstības mērķim" (un attiecībā uz Kotonū nolīguma 1., 29., 75.–78. pantu un II pielikumu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams), puses vienojas izveidot regulējumu, kas atvieglo, uzlabo un veicina savstarpēji izdevīgus ieguldījumus, ņemot vērā daudzpusējas iniciatīvas par ieguldījumu veicināšanu. Šis regulējums balstīsies uz nediskriminācijas, atklātības, pārredzamības un stabilitātes principiem. Puses veicinās

([3]) Kotonū nolīguma 45. līdz 51. pants un 78. pants un attiecīgie noteikumi tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

ieguldījumiem pievilcīgas un stabilas vides attīstīšanu, atbalstot stabilus un pārredzamus noteikumus ieguldītājiem, un centīsies uzlabot finansiālo integrāciju un piekļuvi finansējumam.

Ja abas puses uzskata par vajadzīgu, tad atkarībā no papildus valstij vai reģionam paredzētajām sarunu norādēm var apspriest ieguldījumu aizsardzības noteikumus. Tiem jābūt atbilstīgiem ES reformētajai pieejai ieguldījumu aizsardzības jomā, tostarp ieguldījumu strīdu izšķiršanas jomā. Šiem noteikumiem jānodrošina ieguldītāju un ieguldījumu stingra aizsardzība, vienlaikus pilnībā saglabājot pušu tiesības reglamentēt savā teritorijā, lai sasniegtu leģitīmus politikas mērķus. Iespējamās sarunās vajadzētu ņemt vērā arī attiecīgus starptautiski atzītus principus un nostādnes, kas saistītas ar ilgtspējīgu attīstību un atbildīgu uzņēmējdarbību, kā norādīts Eiropas Savienības reformētajā pieejā ieguldījumu aizsardzībai.

Publiskais iepirkums. EPN mērķis ir nodrošināt iepirkuma noteikumu un metožu pilnīgu pārredzamību visos valdības līmeņos, ievērojot Nolīguma par valsts iepirkumu (PTO) principus. Turklāt puses var censties pakāpeniski liberalizēt savus iepirkuma tirgus, pamatojoties uz nediskriminācijas principu un ņemot vērā savu attīstības līmeni.

Standarti, tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšana. EPN būtu jāietver visaptveroša nodaļa par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā (*TBT*), kas pamatojas uz PTO Nolīgumu par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā un sniedzas tālāk par to. Šai nodaļai cita starpā būtu jātiecas uz tehnisko noteikumu savietojamību un tuvināšanu, piemērojot starptautiskus standartus, racionalizējot testēšanas un sertificēšanas prasības, pieņemot uz risku balstītas atbilstības novērtēšanas procedūras un stiprinot pārredzamību.

Sanitārie un fitosanitārie standarti. EPN būtu jāietver visaptveroša nodaļa par sanitārajiem un fitosanitārajiem standartiem, kas būtu atbilstīgi citiem neseniem ES nolīgumiem. Pamatojoties uz principiem, kas noteikti PTO Līgumā par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, sarunās būtu jāmēģina iekļaut tādus jautājumus kā, piemēram, starptautisko standartu (*IPPC*, *OIE* un *Codex*) izmantošana, pārredzamība un nediskriminēšana, nevajadzīgas kavēšanās novēršana, saskaņošana, līdzvērtības atzīšana, pušu veselības statusa un kaitēkļu statusa atzīšana, reģionalizācija (zonējums), kontroles, pārbaudes un apstiprināšanas procedūras, piesardzības princips, revīzijas, sertifikācija, importa pārbaudes, ārkārtas pasākumi, iepriekšēju sarakstu procedūra veterinārijas jomā, izturēšanās pret Eiropas Savienību kā pret vienotu subjektu, tehniskā sadarbība, labāka sadarbība rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem un dzīvnieku labturības jautājumos un tādu mehānismu izveide, ar kuriem varētu efektīvi risināt konkrētas ar tirdzniecību saistītas problēmas attiecībā uz sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem. Turklāt šajā nodaļā būtu jāuzsver informācijas apmaiņas nozīme starp pusēm standartu izmaiņu gadījumā un papildinošās politikas, tostarp tehniskās sadarbības, nepieciešamība.

Datu aizsardzība. EPN izvirzīs mērķi nodrošināt augsta līmeņa privātuma un personas datu aizsardzību, piemērojot atbilstīgus tiesiskos regulējumus un politiku, tostarp neatkarīgu uzraudzības iestāžu īstenotu efektīvu piemērošanu, kas ir būtisks faktors iedzīvotāju uzticībai digitālajai ekonomikai un būtisks elements, ar ko veicināt komerciālu apmaiņu un sadarbību starp pusēm piemērošanas jomā.

Intelektuālā īpašuma tiesības. EPN būtu jārada intelektuālā īpašuma tiesību, tostarp ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (ĢIN), jomā atbilstošs, līdzsvarots un efektīvs aizsardzības līmenis un jānodrošina civiltiesību un robežu īstenošanas noteikumi, kas sniedzas tālāk par PTO Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS* līgums). EPN būtu atkārtoti jāapstiprina elastība saskaņā ar *TRIPS* līgumu. EPN būtu jāatzīst, cik svarīga ir Deklarācija par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību, kas pieņemta PTO ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus saskaņā ar EPN, puses nodrošina, ka tiek ievērota Dohas deklarācija. Cita starpā pusēm būtu jāīsteno *TRIPS* līguma 31.a pants, kā arī ar to saistītā pielikuma, kas stājās spēkā 2017. gada 23. janvārī, pielikums un papildinājums.

EPN būtu jāparedz nolīgumā uzskaitīto ĢIN (vīni, stiprie alkoholiskie dzērieni, lauksaimniecības produkti un pārtikas produkti) tiešā aizsardzība un efektīva atzīšana, balstoties uz *TRIPS* 23. pantā noteikto aizsardzības līmeni, tostarp pret asociāciju izraisīšanu, pārejot uz piemērotu un efektīvu īstenošanu, līdzāspastāvēšana ar *bona fide* agrākajām preču zīmēm, aizsardzība pret sekojošu nepatentēšanu un noteikumi par jaunu ĢIN pievienošanu. Būtu jārisina jautājumi saistībā ar atsevišķām agrākām tiesībām, piemēram, attiecībā uz augu šķirnēm, preču

zīmēm, sugas vārdu vai citādu leģitīmu iepriekšēju izmantojumu, ar mērķi savstarpēji pienācīgā veidā atrisināt pastāvošos konfliktus.

Tirdzniecība un konkurence. EPN būtu jācenšas līdz minimumam samazināt konkurences kropļojumus, pieņemot noteikumus par konkurences politiku, subsīdijām un valsts uzņēmumiem. Šie noteikumi nekavēs sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Šie noteikumi turklāt pieļaus atbilstīgu elastību, lai īstenotu pasākumus, ar ko veicina ekonomikas attīstību, mēģina novērst nabadzību vai sasniegt citus valsts politikas mērķus, piemēram, pārtikas nodrošinājumu.

Tirdzniecība un ilgtspējīga attīstība. EPN būtu jāveicina Programmas 2030. gadam īstenošana un jāievēro attiecīgi starptautiski saskaņoti principi un noteikumi par darba tiesībām, tostarp par dzimumu nediskriminēšanu.

Tādēļ EPN būtu jāiekļauj noteikumi par darbu, dzimumu līdztiesību un sieviešu iespēju palielināšanu tirdzniecības jomā un tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības vides aspektiem, tostarp ilgtspējīgas zivsaimniecības un akvakultūras, bioloģiskās daudzveidības, mežu un mežsaimniecības produktu un ar klimata pārmaiņām saistītiem aspektiem, jo īpaši *UNFCCC* un Parīzes nolīgumam, un ar klimata pārmaiņu mazināšanu saistītām iniciatīvām, piemēram, Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (SJO) iniciatīvām.

EPN būtu jāiekļauj noteikumi, ar ko veicina attiecīgu starptautiski saskaņotu principu un noteikumu, tostarp darba pamatstandartu un Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) svarīgāko konvenciju un daudzpusēju vides nolīgumu, ievērošanu un efektīvu īstenošanu, kā arī darba aizsardzību, darba inspekciju pārbaudes un sociālo dialogu, kā arī sociālo un darba aizsardzību. Tajos būtu jāietver katras puses apņemšanās pastāvīgi un neatlaidīgi censties panākt, lai tiktu ratificētas SDO svarīgākās konvencijas.

EPN būtu atkārtoti jāapstiprina pušu tiesības īstenot regulējošo funkciju darba un vides jomā saskaņā ar pušu starptautiskajām saistībām un veicināt augsta līmeņa aizsardzību, tostarp, ņemot vērā videi visizdevīgākos risinājumus. Tajos būtu vēlreiz jānorāda piesardzības principa ievērošana. Tajos būtu jāietver noteikumi attiecībā uz to, ka darba un vides aizsardzības līmeni nedrīkst pazemināt, lai veicinātu tirdzniecību un ārvalstu tiešos ieguldījumus. Tajos būtu jāietver saistības neatkāpties no valsts tiesību aktiem darba un vides jomā un nepieļaut to neīstenošanu.

EPN būtu jāveicina tas, lai tirdzniecība un ieguldījumi, tostarp ārvalstu tiešie ieguldījumi, vairāk sekmētu ilgtspējīgu attīstību, pievēršoties arī tādām jomām kā tirdzniecības atvieglošana vides precēm un pakalpojumiem un klimatam nekaitīgām precēm un pakalpojumiem un veicinot brīvprātīgas ilgtspējas nodrošināšanas sistēmas un uzņēmumu sociālo atbildību, ņemot vērā starptautiski atzītus instrumentus un mudinot puses izmantot starptautisku praksi, tostarp ESAO un ANO Vadošos principus uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām, kā arī konkrētu nozaru pamatnostādnes.

Lai šos noteikumus efektīvi īstenotu un uzraudzītu, EPN būtu jāietver noteikumi un mehānisms jebkuru strīdu risināšanai, kas radušies starp pusēm. EPN būtu jāparedz pilsoniskās sabiedrības struktūru līdzdalība, tostarp regulāras konsultācijas un komunikācijas pasākumi. Šīm struktūrām būtu jāuzrauga visa nolīguma īstenošana, un tām būtu jākonsultē puses.

Dialogs par lauksaimniecību. Ņemot vērā lauksaimniecības nozares nozīmi ĀKK valstu sociāli ekonomiskajā attīstībā un pārtikas nodrošinājumā, EPN būtu jāparedz dialogs par lauksaimniecību (lauksaimniecības partnerība), kas var aptvert tādus jautājumus kā preču (jo īpaši tādu preču, kuras ir būtiskas pārtikas nodrošinājumam) un reģionālo vērtību ķēdes, jaunu tehnoloģiju izmantošana, tirdzniecības veicināšana, piekļuve tirgiem, atbildīgi ieguldījumi, pētniecība un inovācijas, pievēršot pienācīgu uzmanību jautājumam par pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu, kā arī bioloģiskā daudzveidība un ilgtspējīgas pārtikas sistēmas.

6.3. *Īstenošana*

EPN padome (skatīt tālāk 8. punktu), kurai palīdz Apvienotā īstenošanas komiteja, kuras sastāvā ir vecākie tehniskie eksperti, uzraudzīs šo noteikumu īstenošanu. Apvienotā īstenošanas komiteja tiksies regulāri un vismaz reizi gadā. Tā sagatavos gada ziņojumus, kuros novērtēs gūtos panākumus un formulēs ieteikumus pasākumiem, lai gūtu turpmākas sekmes, tostarp attīstības sadarbības nodrošināšanai saskaņā ar Kotonū nolīgumu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams. Vajadzības gadījumā var tikt apsvērta īpašu apakškomiteju izveide konkrētām ar tirdzniecību saistītām jomām.

7. **Papildināmība**

EPN un ĀKK partneru attīstības stratēģijas ir savstarpēji atbalstošas. Jo īpaši, lai veicinātu EPN mērķu sasniegšanu, ĀKK puses apņemsies savās attīstības stratēģijās pilnībā integrēt EPN, un Eiropas Savienība – attiecībā uz savām attīstības sadarbības stratēģijām – rīkosies tāpat. Tas ietvertu atbalsta veicināšanu privātā sektora attīstībai, īpaši mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (MMVU), tostarp dzimumu dimensiju, un uzsvērtu to, cik svarīgi turpmākiem pasākumiem un īstenošanai ir vākt pa dzimumiem nodalītus datus. Valsts un reģionālo indikatīvo programmu ietvaros puses apņemsies piešķirt šim mērķim atbilstošus resursus saskaņā ar attiecīgajiem Kotonū nolīguma noteikumiem un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

8. **Institucionālais satvars**

Par katru EPN tiks izveidota Apvienotā EPN padome, kas veiks šādas funkcijas:

— nodrošinās, ka EPN darbojas pareizi,

— pētīs pušu ekonomiskās un tirdzniecības sadarbības attīstību;

— meklēs piemērotas metodes, lai novērstu problēmas, kas varētu rasties EPN aptvertajās jomās, īpaši attiecībā uz EPN attīstības mērķu sasniegšanu,

— apmainīsies ar atzinumiem un sniegs ieteikumus par jebkuru jautājumu, kas skar kopīgas ar ekonomisko un tirdzniecības sadarbību saistītas intereses, tostarp par turpmākiem EPN pareizas īstenošanas pasākumiem, un jo īpaši par nepieciešamību nodrošināt attīstības sadarbību saskaņā ar attiecīgajiem Kotonū nolīguma noteikumiem un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams.

Par kopīgo EPN padomes sanāksmju sastāvu, biežumu, darba kārtību un norises vietu vienosies, pusēm apspriežoties.

EPN padomei būs pilnvaras pieņemt lēmumus par visiem jautājumiem, uz kuriem attiecas EPN. Tā ziņos Ministru padomei, kas izveidota saskaņā ar Kotonū nolīguma 15. pantu un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams, par vispārsvarīgiem jautājumiem attiecībā uz visu ĀKK valstu grupu un Eiropas Savienību.

EPN būtu jānodrošina regulāras apspriešanās un saziņa ar pilsonisko sabiedrību.

9. **Izņēmumu klauzula**

EPN iekļaus izņēmumu standartklauzulu, kas piemērojama šo nolīgumu attiecīgajām daļām un kas ļaus veikt pasākumus, piemēram, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzību, izsmeļamu dabas resursu saglabāšanu u. c., ar noteikumu, ka šādus pasākumus piemēro saskaņā ar PTO noteikumiem.

10. **Nobeiguma noteikumi**

EPN iekļaus:

— nodaļu par strīdu izšķiršanu un klauzulu par neizpildīšanu, kā arī noteikumus, kas atbilst Kotonū nolīguma 96. un 97. pantam un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams. Strīdu izšķiršanas noteikumi par tirdzniecību vai ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem neietekmēs pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar PTO noteikumiem, jo īpaši Vienošanos par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē strīdu izšķiršanu,

— klauzulu par turpmāko attīstību, kas paredz, ka EPN var paplašināt, jo īpaši ar pievienošanos, vai apvienot, ņemot vērā reģionālās integrācijas progresu,

— klauzulu par to stāšanos spēkā, ilgumu (beztermiņa), izbeigšanu, paziņojumu, kas vajadzīgs denonsēšanai, un teritoriālās piemērošanas klauzulu.

EPN nolūkā "puses no ĀKK puses" nozīmē reģionālo grupu vai tās dalībvalstis, vai reģionālo grupu un tās dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām kompetences jomām. EPN attiecas arī uz pasākumiem, ko pušu teritorijā veic jebkura valsts, reģionāla vai pašvaldības iestāde.

11. **Sarunu struktūra un organizācija**

Saskaņā ar attiecīgajiem Kotonū nolīguma noteikumiem un attiecīgajiem noteikumiem tā pēctecīgajā nolīgumā, kad tas būs piemērojams, sarunu risināšanas periods tiks izmantots arī spēju veidošanai ĀKK valstu publiskajā un privātajā sektorā, lai uzlabotu to spēju noteikt un īstenot piemērotas reģionālās un daudzpusējās tirdzniecības stratēģijas un politiku. Tā ietvers pasākumus konkurētspējas uzlabošanai, lai stiprinātu reģionālās organizācijas un atbalstītu reģionālās tirdzniecības integrācijas iniciatīvas, vajadzības gadījumā palīdzot koriģēt budžetu un īstenot fiskālo reformu, kā arī lai modernizētu infrastruktūru un uzlabotu ieguldījumus. Šos pasākumus uzraudzīs reģionālā līmenī, attiecīgā gadījumā reģionālā grupa, kas piedalās EPN sarunās, un Eiropas Savienība. Minētā reģionālā grupa cita starpā sniegs ierosinājumus, kas jāņem vērā valsts un reģionālā līmeņa plānošanas dialogā starp Eiropas Savienību un ĀKK valstīm.

Lai nodrošinātu, ka nevalstiskie dalībnieki Eiropas Savienībā un ĀKK valstīs tiek informēti un uzklausīti attiecībā uz sarunu saturu un ka tiek nodrošināta koordinācija ar pašreizējiem ĀKK un ES dialogiem, tiks izveidoti atbilstīgi mehānismi.

Šīs norādes tiks pārskatītas un vajadzības gadījumā pārstrādātas vismaz reizi 10 gados.